І чужому научайтеся,
Й свого не цурайтеся...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ВЕРЕСНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 24, 1964 No. 179. VOL. LXXI.

ПАЛАТА СХВАЛИЛА 750 МІЛЬЙОНІВ НА БОРОТЬБУ ПРОТИ УБОГОСТИ

Вашингтон. — У вівторок, 22-го вересня, Палата Репрезентантів схвалила суму у висоті $750 000 000 на боротьбу проти убогости. У цю суму входять також фонди на інші урядові програми, а саме: покращення міського транспорту, підтримання закону про громадянські права та оплата харчових значків для потребуючих. Була спроба поменшити той фонд на $75-000 000, але вона перепала. Не було намагань відновити $197 500 000, що їх урізала Палатна Комісія із заплянованої адміністрацією суми $497-500 000 на боротьбу проти убогости. Також не було спроби відновити $1 900 000, що їх спочатку плянувалось передати Службі Громадського Здоров'я, для пропаганди проти куріння. Конґресмен Д. Ашбрук, республіканець із Огайо, поставив запитання: „Де тепер усі ті з південних стейтів, що раніше так завзято змагалися проти закону про громадянські права? Чому вони не виступають тепер проти витрати великих сум для реалізації того закону?" Але ніхто не забажав дебатувати на цю тему. Всього яких п'ять хвилин тривала боротьба довкола пропозиції республіканського конґресмена із стейту Айова, Бен Дженсена, який вніс пропозицію скоротити суму грошей для боротьби проти убогости до $675 000 000 — замість $750 000 000. Його внесок був переголосований 51 голосом проти 28. Врешті-решт, закон був схвалений без змін. За нього голосувало 208 конґресменів, проти — 103, і тепер його передано на розгляд і затвердження Сенатом. Вважають можливим, що Сенат ще відновить деякі суми, обтяті Палатою. Керівник програми боротьби проти убогости, Сарджент Шрайвер, виступаючи перед однією з комісій Сенату, прохав, щоб були виділені додаткові фонди для здійснення програми. Він сказав, що врізання $197 500-000 означає, що „сучасний уряд каже „ні" до понад яких 70 000 юнаків і дівчат, які бажають вчитися й вишколюватися для праці в рамках цієї програми, в щонайменше в 50 округах, а також каже „ні" яким 30 000 людей, котрі перебувають тепер на утриманні соціяльного забезпечення і яких можна було б підготувати до праці.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ СОЮЗІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЗУСТРІЧІ БРАТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ПРЕЗ. ДЖАНСОНОМ У БІЛОМУ ДОМІ

Вашингтон. — У понеділок 21-го вересня 1964 в пополудневих годинах тут у Білому Домі відбулася зустріч президента Линдона Б. Джансона із представниками братських організацій, в якій взяли участь також предсідники і секретарі усіх чотирьох українських братських союзів, а саме Українського Народного Союзу, який репрезентували Йосиф Лисогір і Ярослав Падох; Українського Робітничого Союзу, заступленого А. Батюком і Т. Миником; „Провидіння" в особах о. монс. С. Тиханського та С. Спринського і Української Народної Помочі заступленої адв. Демером та В. Мазуром. В зустрічі взяли участь понад дві сотні репрезентантів більш чим сотні братських організацій з усіх сторін Америки із секретарем Крайового Братського Конґресу Ф. Фарелем на чолі. Зустріч відкрив секретар скарбу Діллон, представляючи Президента ЗДА, який з черги представив та покликав до слова з короткими доповідями про політичний і фінансовий стан ЗДА секретарів Діллона, Годжеса, підсекретаря стейту Гаррімана, директора бюджету Мортона, а опісля сам виголосив коротку, приготовану промову, по закінченні якої, проходжуючись по залі між приявними, понад годину говорив про важливі державні справи та обов'язки Президента ЗДА у відношенні до всього населення країни та цілого світу. Президент представив приявного на залі головного пошт-майстра Ґроновського, державного підсекретаря та бувшого ґубернатора Мишиґену Вільямса, асистента державного секретаря Цеплінського та інших. Після цього Президент особисто витався із приявними. Головний предсідник УНС Йосиф Лисогір при цій нагоді передав Президентові англомовну Енциклопедію Українознавства, яка, як відомо, вийшла заходами і коштами УНСоюзу. Після зустрічі з Президентом відбулася гостина, в часі якої українські делеґати мали змогу говорити з членами Уряду ЗДА та з іншими визначними урядовими особами й познайомлювати їх з українськими проблемами.

ЗДА признають можливість затоплення кораблів в затоці Тонкіну

Сан Франсіско. — Державний секретар Дін Раск заявив на пресовій конференції, яку перевів тут у вівторок 22-го вересня ц. р. що не є виключене, що два американські нищільники, які вночі з минулої п'ятниці на суботу острілювали в затоці Тонкіну якісь кораблі, що виявляли ворожі заміри, затопили один до трьох такі кораблі. Таким чином вперше з американського боку потверджено, що повідомлення совєтського ТАСС-а про затоплення американцями трьох кораблів в затоці Тонкіну, може відповідати правді. Західні кола припускають, що большевики дістали ту відомість від північно-в'єтнамських чинників. Північно-в'єтнамські торпедні й прибережні стежні моторові човни, будовані в Комуністичному Китаї, мають алімінійовий кадовб і, поцілені 5-цальовими стрільнами, йдуть майже негайно на дно. Тому, що це була темна ніч і було бурхливе море, то трудно було виразно ствердити, які це були ворожі кораблі і що з ними сталося після того, як вони зникли. Американські кораблі керувалися тільки радарними сигналами і вказівками. На другий день не віднайдено на морі слідів з розбитих кораблів, але воно теж про ніщо певного не свідчить.

Африканські країни закликають ЗДА — відкликати зброю з Конґа

Найборі, Кенія. — 9-тичленна Комісія африканських держав, яка займається справою замирення в Конґо, рішила вислати до Вашинґтону делеґацію п'ятьох африканських країн, щоб вона просила президента Джансона — відкликати з Конґа військову допомогу, що її ЗДА дали і далі дають тамошньому центральному урядові Мойсе Чомбе, щоб облегшити йому боротьбу проти комунофільських партизанів. Американці мають тепер в Конґо чотири транспортні літаки типу Ц-130, чотири бомбовики типу Б-26, шість вишкільних літаків Т-28, 11 вантажних літаків Ц-47 і 9 гелікоптерів. Внедовзі ЗДА мають доставити в Конґо ще 6 літаків Т-28. Для обслуги і береження тих 34 американських літаків, ЗДА вислали до Конґа 110 парашутистів. Прем'єр Кенії Йомо Кеніятта заявив, що постачання конґолійському урядові „засобів масового винищування" від будь-якої чужої держави не сприяє заведенню там миру і тому та посередницька мирова африканська комісія хоче переконати Америку, щоб вона припинила збройну допомогу конґолійському урядові. Завдяки цим літакам — центральний уряд Мойсе Чомбе мав в останніх тижнях перевагу над бунтарями і здобув назад кілька зайнятих партизанами міст. Партизани займають одну шосту території Конґа.

НАТО ПЕРЕВОДИТЬ МОРСЬКІ МАНЕВРИ — СССР ШПИГУЄ ЗА НИМИ

Лондон. — На Атлантійському океані відбуваються тепер найбільші від останньої світової війни морські маневри з участю кораблів і літаків 7-ох держав Північно-атлантійського Союзу (НАТО). Загалом беруть у цих маневрах участь 125 кораблів із 30.000 залоги, моряків і старшин. У цих маневрах заанґажовані ЗДА, Британія, Франція, Бельгія, Данія, Голляндія і Норвегія. Як і у всіх попередніх подібних випадках, Совєти, діставши — видно — від своєї розвідки відомості про заплянування цих маневрів, вислали на Атлянтійський океан свої кораблі, літаки і підводні човни для шпигування за маневрами. Користування большевиками надводними кораблями, літаками і підводними човнами для шпигунських цілей на Атлантійському океані було стверджене в заявах британського контрадмірала Г. Р. Ло, який командує „ворожими" силами у вправах, та американським віце - адміралом Клебером С. Мастерзоном, командантом Другої американської фльоти, що бере участь у цих маневрах. Адмірал Мастерзон, що його прапорним кораблем є літаконосець „Васп", заявив, що два джетові бойові літаки „Крусейдер" з літаконосця „Індепенденс" вистежили два далекосяжні совєтські бомбовики типу „Бізон" недалеко Ісляндії і „випросили" їх з обширу маневрів. Все ж, американський адмірал признав, що совєтські літаки не зважились приближитись більше, як за 35 миль до терену маневрів. Названий вгорі британський адмірал признав, що большевики, мабуть, передбачували ті маневри, але не знали докладно, де вони будуть відбуватися, бо були б зосередили свої кораблі, підводні човни і літаки в даному терені, а тим часом вони розпорошили їх на великому обширі. Адмірал Мастерзон заявив, що кораблі й літаки НАТО ствердили шість або сім контактів із совєтськими кораблями, підводними човнами і літаками впродовж перших 36-ох годин маневрів, які триватимуть до 2 жовтня ц. р. За кожним разом ствердження приявности совєтських морських одиниць чи літаків — командуючі морські старшини НАТО давали пізнати совєтським шпигунам, що вони їх вистежили, та перестерігали їх. Однак обидва адмірали признали, що Совєти формально мають право перебувати на відкритих водах океану та що кожні великі маневри породжують зацікавлення ворожих держав і бажання дізнатися як мога більше засекречених подробиць про цілі і хід таких вправ.

Економісти розходяться щодо росту економіки в 1965-му році

Ню Йорк. — На зборах Крайової Промислової Конференції в готелі Валдорф - Асторія виступали різні економісти, які не погоджувалися в тому, що економіка ЗДА буде і в найближчому 1965 році збільшуватися з такою самою швидкістю, як досі. Численні економісти твердять, що економіка зростатиме і в 1965-му році. Але є між економістами поважне число таких, які передбачають, що в найближчому році той тиск, який тепер збільшує економіку, спричинить інфляцію, внаслідку чого виникне господарська знижка. Немає згоди між економістами щодо дешевого кредиту. Одні з них гадають, що до розвитку економіки треба конче дешевого кредиту, а інші твердять протилежне, що дешевий кредит спричиняє інфляцію та надпродукцію. Численні економісти гадають, що треба буде знов зменшувати прибуткові податки, щоб скріпити економіку, або уряд буде змушений збільшити свої видатки, які причиняться до росту економіки. Вислід дискусії показав, що оптимісти є в меншості. Економісти були невдоволені з умови, яку заключила автомобільна фірма Крайслера, і яка значно збільшила заробітки автомобільних робітників, що може вести до інфляції.

Джансон обіцяє зменшити податки, Ґолдвотер критикує в'єтнамську політику уряду

Атлантик Ситі, Н. Дж. — Президент Джансон 22-го вересня, промовляючи до 3 500 делеґатів Спілки Об'єднані Сталевари і 1 200 гостей в Конвенційній Залі, заявив, що його уряд в 1965-му році рекомендуватиме зменшення податків від так званих люксусових товарів, і що цей крок уряду буде одним проєктом із шестипунктової програми, щоби зберегти добробут в ЗДА. Податок від т. зв. люксусових товарів введено під час другої світової війни, але його стягається ще й тепер від таких, навіть не люксусових товарів, як косметика, валізки і ручні торбинки, перфуми, біжутерія ... Перед промовою Президента голова Спілки Сталеварів Дейвід Дж. Мек-Доналд повідомив, що саме делеґати схвалили одноголосно підтримку Джансонові й Гомфрі в цьогорічних виборах. Джансон сказав, що він не закликає делеґатів до того, щоб на нього голосували, бо знає, що зорганізоване робітництво завжди підтримує того, хто є за сильні і поступові робітничі спілки. Президент казав, що американський народ хоче вибрати на президента таку людину з широким поглядом, яка буде будувати дім, а не божевільного демагога, який виголошує буйні фрази Преса підкреслює, що промова Президента була найгострішим виступом проти свого політичного противника, хоч Джансон ніразу не назвав його по імені. Президент сказав: „Ми простягнемо помічну руку бідному і безпорадному. Ми зробимо це тому, що любимо людей, а не ненавидемо їх, бо ми маємо віру в Америку, а не страх перед майбутнім, бо ви є проникливі люди, а не настрашені плаксиві діти, бо ви знаєте, що потреба людини, яка любить, щоб її країна будувала дім, а не божевільногоп, що деклямує пусте фрази". Президент заявив: „Нехай нас Господь охороняє проти тих, які бояться і сумніваються, і проти тих, що божевільно виступають проти небезпеки від поступу".

Одеса, Тексас. — Республіканський кандидат на президента, сенатор Беррі Ґолдвотер, вів виборчу кампанію в стейті Тексас, промовляючи в Одесі і в Амаріллью. Сенатор Ґолдвотер твердив, що демократичний його противник в кандидатурі на президента не має права атакувати його за те, що він, Ґолдвотер, рекомендує, щоб ЗДА дали повновласть командантам збройних сил вжити на випадок потреби тактичної атомової зброї, бо президент Джансон вже видав такий дозвіл деяким вищим командантам. В Департаменті Оборони відмовилися скласти заяву в цій справі, але в столиці переважає думка, що деякі вищі команданти мають повновласть покористуватися так званою малою атомовою зброєю у випадку крайньої потреби. Демократичні противники Ґолдвотера твердять, що він рискує велику атомову війну, коли домагається, щоб не тільки сам Президент рішав, коли треба вжити атомову зброю. В своїй промові в Амаріллью сенатор Ґолдвотер гостро критикував уряд президента Джансона за те, що він веде нерішучу політику у В'єтнамі, і тому демократи мусять відповісти перед народом за „сотки втраченого життя у В'єтнамі і за сотки тих брехонь, які уряд склав в цій справі". Ґолдвотер промовляв перед 8 000 виборців і сказав, що в'єтнамський конфлікт є „без кінця і без видимої ясної цілі". Арізонський сенатор вимагав, щоб не відкладати розрахунку з В'єтнамом, а також критикував Найвищий Суд ЗДА за те, що він з усіх трьох частин уряду „є найменше вірний нашій конституції".

На Паризькій конференції про Ляос погодились тільки щодо денного порядку

Париж. — Паризька конференція про Ляос, скликана на 24 серпня ц. р. відкрита в тиждень пізніше, насправді скінчилася невдачею, бо головні лідери трьох розсварених ляоських таборів — невтральний прем'єр Суванна Фума, лідер комуністів Суфанувонґ і лідер правого табору кол. прем'єр Бун Ум — рішили роз'їхатись, а у Парижі залишити тільки своїх заступників, чи пак міністрів. Єдиним „успіхом" їхніх нарад було устійнення трьох справ, щодо яких треба вести наради. Цими справами є: 1) проголошення перемиря та мирне полагодження справи обсадження військом Долини Жарр, яка панує над життьовими шляхами в Ляосі, 2) скликання нової 14-членної конференції, передумови для неї та склад ляоської делеґації і 3) відновлення коаліційного уряду, сприйнятливого для всіх трьох таборів. Прем'єр Суванна Фума від'їхав спершу до Відня, звідтіля мав відлетіти до Ляосу.

Західні обсерватори сумніваються, чи переговори на нижчому рівені, аніж „на вершинах", доведуть до кращих вислідів, дармащо французька дипломатія особливо старається посередничити між отими таборами та довести до згаданої вгорі 14-член. конференції, на якій французи і комуністи сподіваються заторкнути взагалі проблему невтралізації всього Півдня Азії.

● У Лондоні в минулу п'ятницю 18 вересня ц. р. помер у віці 84 роки видатний ірляндський драматург, поет і прозовий письменник Сін О'Кейзі. Не погодившись ані з поділом Ірляндії, ані з політикою у своєму рідному краю, він виїхав на добровільне заслання до Англії, де писав на патріотичні теми.

СССР і Франція відмовляються платити на військо ОН на Кіпрі

Об'єднані Нації.—Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон вистосував заклик до тих держав, „які особливо вимагають для себе першенства чи навіть виконавчої зверхности на Раді Безпеки Об'єднаних Націй у справах „світового миру", щоб вони грошово причинилися до продовження мирової місії Об'єднаних Націй на Кіпрі на дальших три місяці. Платон Морозов від СССР і Рожер Сейду від Франції відкинули той заклик Стівенсона, який направді стосувався тих двох держав: Совєтський Союз не заплатив ані сотика на міжнародне військо ОН ані на Середньому Сході, на кордоні Єгипту і Ізраїлю, ані в Конґо, а Франція не заплатила нічого на мирову місію в Конґо. Ці обидві держави стоять тепер на становищі, що в резолюції Ради Безпеки з 4 березня ц. р. про вислання міжнародного війська на Кіпр нічого не казалося про фінанси і що ту резолюцію треба так розуміти, що кожна країна, яка висилає туди свій контингент війська, утримує його. Таке ставлення справи ставить знову під знак запиту можливість сфінансувати міжнародне військо на Кіпрі на дальших три місяці, рахуючи від 26 цього місяця, коли воно повинно зліквідуватись. ЗДА зголосили даток на 2 мільйони дол., Британія на 1 мільйон, бракує ще чотири.

Генеральний секретар У Тант має право „запозичитись" з загального бюджету ОН до висоти 10 мільйонів „на цілі збереження миру", — але тоді вирине дефіцит в бюджеті ОН.

Обидва кандидати на президента гордяться своєю службою в збройних силах ЗДА

Ню Йорк. — Цьогорічні кандидати на найвище становище в країні можуть похвалитися тим, що вони відбули військову повинність під час другої світової війни, здобуваючи військові відзначення.

Президент Джансон часто носить на своєму убранні червоно-білу-синю ленту від медалі Срібної Зірки, яку він дістав за військову службу в другій світовій війні. І він і сенатор Ґолдвотер не брали участи в бойових акціях на фронті. Джансон має ранґу ляйтенанта командора, а Ґолдвотер генерала резерви летунства. Президент був під час війни конґресменом і служив при збройних силах згідно з наказом тодішнього президента Ф. Д. Рузвелта тільки 7 місяців. З наказу президента Рузвелта він відбував летунські місії, з яких здавав звіт у Вашинґтоні. Сенатор Ґолдвотер хвалиться тим, що він зв'язаний із збройними силами ЗДА вже 40 років, бо він навчався у військовій школі як кадет.

Він є активним летуном, а навіть тепер часто тренує лети на джетах, щоб не призабути давнього вишколу.

Під час війни він служив від 1941-го до листопада 1945-го року, коли перейшов до резерви.

Сен. Ґолдвотер промовляє в справах летунства як фахівець і він критикує уряд за те, що не продукує далекосяжних літаків, —тільки дбає про продукцію далекосяжних ракет.

В Сіятелі відбудеться український танковий і співочий виступ

Сіятель, Ваш. — В найближчу неділю, 27-го вересня, в цьому місті над Пацифіком відбудеться фестиваль, що його влаштовує Національний Братський Конґрес з нагоди своєї річної конвенції. Заходами і коштом Українського Народного Союзу в цьому концерті виступить українська танцювальна і співоча група з Ванкуверу, Канада, під проводом пні Аґнес Криппс. Концерт відбудеться в готелі Вестерн Олимпік о год. 2 по полудні. Це не вперше в цьому далекому від осередків українського громадського і культурного життя місті, в якому в минулому році відбулася світова виставка, пролунає українська пісня та можна буде оглянути українські народні танки. Треба сподіватися, що вся невелика українська громада в Сіятель і околиці прибуде на цей фестиваль. Після фестивалю, в тому ж готелі, відбудеться зустріч місцевої української громади з представниками УНСоюзу, які братимуть участь в конвенції Братського Конґресу, в особах гол. предсідника Йосипа Лисогора та гол. секретаря Ярослава Падоха.

Пейпінґ закидає Совєтам, що вони купують собі підтримку різних країн

Гонг Конг. — Останнім голосом китайських комуністів на адресу російської компартії була стаття в офіційному органі „Дженмін Джіг Пао" з закидом, що Совєтський Союз просто купує собі різних азійських і африканських країн, зобов'язуючи їх до неї своєю економічною допомогою. Попереднім ідеологічним арґументом китайських комуністів на адресу своїх російських однопартійців був закид, що офіційний орган совєтської компартії „Правда" взорується на методах гітлерівської пропаґанди, уведених Ґебельсом, а саме — на брехні і очорнюванні. Большевики бу-цім-то дали доказ на таке „ґебельське" трактування правди своїм оскаржуванням китайських комуністів, що вони черпають 500 мільйонів долярів річно з експорту наркотиків і що тими грішми вони фінансують антисовєтську пропаґанду. Західня преса звертає увагу, що однаково совєтська, як комунокитайська сторони закинули давню полеміку на тему марксо-ленінських доктрин і тез та їх правильної інтерпретації, а перейшли на звичайну лайку.

Комуністичний Китай передає тепер замість 9 годин — впродовж 13-ох годин у добу пропаґандивну програму російською мовою, — Москва збільшила передачі китайською мовою (мовою „мандаринів") з 6 годин на 9.

В АМЕРИЦІ

● **В четвер 24 вересня** стейт Юта має мати один мільйон мешканців. Першого липня Статистичне бюро зареєструвало 992,-000 мешканців, а під час перепису населення в 1960-му році число населення Юти становило — 588,637 осіб.

● **В місті Калістоґа** в Каліфорнії вибухла пожежа, яка знищила виноградники та сади в цілому повіті, а також 40 домів. Посадник міста оцінює шкоду на $5,000,000. Сильний вітер утруднював гашення пожежі, при чому працювали 1000 осіб.

● **У вівторок 22-го вересня** о год. 8-17 вечером почалася на Північній Півкулі астрономічна осінь, сонце „перейшло" тоді понад рівник до Південної Півкулі. Температура обнизилася вночі до нижче 50 ступнів, пригадуючи людям, що зближаємося до зими.

● **Республіканський кандидат** на віце - президента конґресмен Вілліям Е. Міллер сказав, що запроєктована урядом програма медичної опіки для старших осіб в рамцях соціяльного забезпечення може спричинити або повне банкрутство системи соціяльного забезпечення, або привести до того, що ЗДА стануть зовсім „добродійною державою". Міллер обороняв становище сенатора Ґолдвотера, який вмисне прилетів був до Вашинґтону з Каліфорнії, щоб голосувати проти проєкту про шпитальну опіку над старшими особами в рамах соціяльного забезпечення.

● **Президент Л. Джансон** в неділю 27-го вересня має дістати звіт Комісії Воррена про вбивство президента Джана Ф. Кеннеді 22-го листопада 1963-го року. Цей звіт має мати більше як чверть мільйона слів.

● **Департамент Рільництва** стверджує, що збільшилося на 12 відсотків споживання пісного молока в першій половині цього року, а консумпція в тому самому часі повного молока збільшилася тільки на 1.6 відсотка. Споживання сметани зменшилося на 2 відсотки.

Японські парляментаристи в Києві

Як повідомляє „Правда Украины" з 9 „сентября" (виходить така газета у Києві російською мовою) „в столиці України побувала група японських парляментаристів, очолена видатним діячем ліберально-демократичної партії, Сіґео Танака". Після відвідин різних місць Києва та розмов з київськими партапаратчиками той „ліберальний демократ" сказав таке на прощання: „З вашої розповіді ми зрозуміли, що Україна є однією з провідних країн світу". Очевидно, Москва заініціювала ту делеґацію та відповідну заяву її керівника — в противагу Пейпінґові, який стверджує, що СССР — це колоніяльна імперія.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„За бортом академічних видань"

Мовознавець С. Караванський з Одеси критикує в замітці під таким заголовком „Русско - Украинский словарь" і „Українсько - Російський словник", у яких пропущено багато українських ідіом, виразів, слів поплутано навіть мови... „Скільки хочеш" — перекладено на російську, як „Сколько хочеш", хоча по російському треба „Сколько угодно". Пропущено слова „бачте", „гордун" та багато інших, навіть такий вираз, як „Ще б нічого", який трапляється у творах Т. Шевченка.

Театр „Атеїст"

„В одеському приміському селищі ім. Шевченка пожвавила діяльність сектантська групка, частіше почала збиратися на моління, активніше затягувати жителів у свої тенети. Місцеві атеїсти ни лишилися байдужими..." — і запросили з Одеси спеціяльний театр під назвою „Атеїст". „Одним з ентузіястів і організаторів театру буви Павло Гаврилов". У висліді вистави, скерованої проти релігії, член Валентина Н. залишила секту, але сектанти й надалі провадять в Одесі й околицях свою діяльність". (За „Літературною Україною" з 1-го вересня).

У СВІТІ

● **Папа Павло VI** прийняв на приватній авдієнції у своїй бібліотеці одного з лідерів муринського руху в Америці, пастора д-ра Мартіна Лютера Кінґа. Виробив ту авдієнцію у Папи католицький архиєпископ з Атланти, Джорджія, Пол Галлагнан, який був приявний на тій розмові. Папа виявив добре знання расової проблеми в Америці та висловив признання Кінґові за його тактику — оминати засобів насильства в боротьбі за повну расову рівність.

● **Етіопський монарх Гайле Селассі**, приїхавши до Польщі — оглянув залишки колишнього страхітливого нацистського кацету в Освєнцімі.

● **На московському з'їзді** комуністичної молоді з Азії, Африки і Південної Америки делеґати з Північного В'єтнаму, Північної Кореї і Ґвінеї, звеличники Комуністичного Китаю, протестували проти несправедливого сторонничого ведення з'їзду просовєтською президією того збіговища. Так само муринський студент з Південної Родезії, який студіює в Москві, зголосився до слова з протестом проти ставлення совєтських властей до кольорових студентів, але його переконали, щоб радше мовчав і не розбуркував бурі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Си全 і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Закордонна політика у виборах

В американській пресі появилась така карикатура: у фотелі сидить розгублений, збентежений і наляканий чоловік, який слухає, як з його лівого боку радіоапарат кричить: „Республіканці спровадять на Америку атомову війну", — а водночас з правого боку з радіоапарату чути: „Демократи запрошують перемогу комуністів". Ця карикатура правильно передає головні мотиви виборчої пропаганди обох керівних американських партій. Ні одна сторона не обмірковує якоїсь актуальної міжнародної справи і не формулює виразно свого становища до неї. Зате обидві сторони обмежуються загальниками. Найбільшим закидом демократів на адресу республіканців є нібито незрілість сенатора Беррі Голдвотера керувати закордонною політикою Америки. Як заявив державний секретар Дін Раск, сенатор Б. Голдвотер ніби керується „примітивними пристрастями", а не знанням предмету, зрівноваженим спокоєм та розсудливістю. Зате Голдвотер твердить, що американська закордонна політика демократичного Уряду є „політикою без вигри", політикою зигзагів, непевности й неясности, гнилих компромісів та податливости перед комуністичним натиском.

Конкретно, сенатор Голдвотер закидає демократичному режимові президентів Кеннеді і Джансона невдачі у Свинячій затоці, де замість розгромити кубинський режим остаточно його закріплено,і невдачу з Берлінським муром, якого не розвалено в той час, коли комуністи почали його здвигати. Сенатор Голдвотер висловився проти невдалого компромісу в Ляосі, проти підписання з Москвою пакту про припинення ядрових експериментів, проти затаювання атомових таємниць перед близькими американськими союзниками, проти половинчастої допомогової тактики у Південному В'єтнамі. Він твердить, що треба виразніше протиставитися комунізмові.

Демократи, обороняючи закордонну політику згаданих двох президентів, твердять, що вони примусили Хрущова стягнути ракети з Куби, що вдалося ізолювати Кубу від решти латиноамериканських країн, що вони врятували Конго і В'єтнам від загрози перетворення тих країн у „нові Кореї", що комуністичний світ не скріпився, а став слабшим, бо перестав бути одностайним агресивним табором, і що треба знати, де й коли виявляти рішучість, щоб осягнути намірену ціль та не спровокувати нової війни. Демократи покликуються на Кубинську кризу і реакцію в Тонкінській затоці, як на доказ що їхня політика може бути також рішуча.

Фактом є, що проблема комунізму стає одним з головних, якщо не найголовнішим аргументом в передвиборчій кампанії. Плятформа Республіканської партії і різні виступи та вислови сенатора Голдвотера нагадують виборчу пропаганду республіканців у 1952-му році, коли також говорилося про „політику визволення", а не „стримування". Але й демократи мають рацію, коли пригадують, що Д. Д. Айзенгавер, прийшовши до влади, забув про політику визволення, підписавши перемир'я в Кореї, не поспішивши з допомогою мадярським повстанцям та запросивши Хрущова до Америки. Самозрозуміло, що цю внутрішньоамериканську виборчу кампанію злобно використовує совєтська пропаганда, яка брутально лає сенатора Голдвотера, як ніби „вискочку з Аризони" і динозавра, ворога число 1 „миролюбного світу", вважаючи демократичного президента Джансона „меншим злом". Демократи вияснюють це тим, що президентові Джансонові не вільно говорити того, на що може позволити собі кандидат Голдвотер.

Право на еміграцію

„Найперші українські іміґранти прибули сюди ще перед Американською революцією. Найбільша кількість їх — читаємо в „Крищен Саєнс Монітор" з літа цього року, — прибула до ЗДА між 1890 і 1914 роками. Найбільші українські групи розташовані на Сході чи на Середньому Заході, малі групи є майже всюди в З'єднаних Державах". Цей же часопис згадує, що українці показали свою силу й любов до Т. Шевченка у червні у Вашинґтоні, коли зібралися там у кількості 100000, „багато в національних ношах". Згадується також, за інформацією п-і Люби Терпак з Вашинґтону, перекладачки опери „Відьма" Печеніги - Углицького на англійську мову, — про гостинність українців, про 50 українських пресових публікацій у ЗДА, про Український Народний Союз із його 84 000 членів . . . Недавно американська „Крайова Географічна Пресова Служба" подала, що в ЗДА є українців та американців українського роду — 2 000 000 осіб.

Українці прибули сюди, як і інші мешканці ЗДА, кажучи популярно — „з-за моря". У 1790 році на цій землі було всього 3 929 214 мешканців, крім місцевих індіян. Не даремно покійний президент Джан Ф. Кеннеді дав своїй книжці назву „Нація іміґрантів". Спочатку плив той заморський потік без обмежень і без контролі. Лише в 1891 році постав при федеральному уряді перший Офіс для еміґрантів. Точну кількість українців, які прибули до З'єднаних Держав — годі встановити. За даними книжки „ДіПі Сторі", що вийшла у Вашинґтоні в 1952-му році, виходить, що в 1820 - 1945 роках прибуло до ЗДА „з Росії три мільйони людей, в тому числі багато людей не російського етнічного походження"; з Австро - Угорщини прибуло 4 144 000 осіб, між ними також великий висоток становили українці. Нові, свіжі українські сили з'явилися тут по другій світовій війні. Так постала значна українська спільнота, що дорожить своїми традиціями, мовою, культурою, даючи свій вклад в американську економіку і культуру. Українці прибувають до ЗДА і тепер — із країн Західньої Европи, з Латинської Америки, з Австралії. Але це лише одиниці. До Канади, наприклад, за перше півріччя 1964-го року іміґрували несповна 500 українців. Доплив свіжих українських сил з Батьківщини давно припинився. І тут підходимо до головної проблеми — права людини на еміґрацію.

Людина, як Боже сотворіння, має користуватися всіма природніми правами, в тому числі й правом вибирати собі місце життя. Цього права цілком позбавлені українці в УССР. Що більше — комуністична влада, вдаючись до насильства, примусово час від часу переселює з України групи населення до азійських районів СССР. Лише у виключних випадках вдається українцям у ЗДА переселити свого родича з УССР до цієї країни. Майже 4 роки тривала процедура, поки совєтський уряд дозволив прибути до ЗДА на постійне поселення 80-річній жінці із Львова; про молодших віком не доводиться й говорити. У так званих „рівноправних країнах соціялістичного табору" немає однозгідности у справах еміґрації. Значно легше виїхати за кордон на поселення з т. зв. сателітних країн, як Польща або Юґославія, але майже неможливо з України, Білоруси й інших підсовєтських „республік". Потоптання Москвою загальнолюдського права на еміґрацію важко відбивається на українській спільноті за океаном і на наших рідних на поневоленій Батьківщині. Комісія Охорони Людських Прав при ОН мала б зайнятись цією проблемою: головні українські організації напевно дали б їй потрібні матеріяли й документи.

Ярослав Курдидик

СПРАВА ОСТАТОЧНОГО РІШЕННЯ

Відплатний удар по комуністичних в'єтнамських торпедових човнах, які відважилися були заатакувати американські воєнні кораблі на міжнародних водах, став цікавим прецедентом: до якої міри має простягатися відплатна атака? Точніше: чи її слід обмежувати звичайною тактичною зброєю, як це було в Тонкінській затоці, чи поширювати аж до вжиття атомових засобів? Крім того висунулися два дуже цікаві аспекти самої суті відплати.

Як відомо, американський демократичний уряд схиляється до погляду, що чинником, який повинен вирішати, коли і в якій мірі слід вжити атомову зброю, має бути Президент, очевидно, з участю „мішаного штабу", створеного з переватою цивільних осіб, бо, на думку деяких фахівців, цивільні особи нібито з більшою розважливістю впливатимуть на таке рішення.

На відміну від цього погляду республіканський кандидат на президента Голдвотер ставить домагання, щоб справу вжиття атомової бомби рішало, під патронатом Президента, Головне Командування, яке практично контролює всю тактичну атомову зброю. До цієї пропозиції сенатора Голдвотера схиляються майже всі високі військовики, які вважають, що „мішаний штаб" являє собою занадто велике і незграбне тіло, щоб дораджувати Президентові в такій надзвичайно важливій справі.

Щоб зорієнтуватися в цьому спорі, від якого може залежати невідоме число мільйонів людських жертв, послухаймо, що кажуть чільні мілітарні особи, як, наприклад, колишній шеф штабу морських операцій адмірал Бирке, ген. Повер, Норстед, ЛеМей та інші. Їхні думки узагальнив і найкраще висловив визначний військовий теоретик, генерал М. С. Джансон, що був довгі роки командантом Американського Мілітарного Коледжу.

В одній із своїх праць ген. Джансон пише, що в останньому десятилітті, головно в двох останніх роках, ЗДА зробили такий ґрандіозний поступ у продукції і мініятюризації атомових стрілен, що армія та летунство почали переставлятися на них, як на масову тактичну зброю. Засяг цієї неуявно нищівної наймодернішої артилерії розтягається від кількох до кількадесятьох миль, і вона заступає поволі всі типи далекобійної, старого типу артилерії.

Ген. Джансон ставить дуже сміливе питання: коли така артилерія розпочне обстріл ворожих ліній, то чи слід цю фазу вважати за початок атомової війни?

І друге питання: чи повинен після цього розпочати дії і „вищий тип артилерії" — ракети, а за ними атомові та водневі бомби? А ще важливіше: коли, для прикладу, ворог розпочне обстрілювати такою атомовою артилерією, то чи треба негайно відповісти йому відплатним ударом, чи чекати на рішення Президента, бо ж він є єдиною особою, компетентною рішати про вжиття атомової зброї близького і далекого засягу? При цьому може бути ціла скаля найрізнороднїших варіянтів, особливо в Европі.

Ось приклад: як слід поступити у випадку, якщо Москва розпочне наступ суходільною армією на західньо - европейському фронті, підтримуючи її дії тактичною атомовою зброєю, але не вводячи важкої атомової зброї?

Приймім, що такого удару, проведеного сорокома совєтськими змоторизованими дивізіями і підтриманого тактичною атомовою зброєю, воєнні сили НАТО не видержать і вся система західньої оборони почне заломлюватися. Чи Захід повинен капітулювати, чи з місця „приголомшити" Москву таким протиударом, після якого вона вже не підведеться. Хто про це має рішати, — головнокомандувач НАТО, Головне Американське Командування чи тільки Президент ЗДА?

І тому мають рацію військові фахівці, які вважають, що треба усунути „довжелезний ланцюг залежностей і компетенцій", в якому одна ланка зазублюється з другою і тим може сповільнити кожне рішення. Згадані фахівці кажуть, що атомову зброю контролює насправді „цивільне командування" у Вашинґтоні, до якого вони зараховують самого Президента, секретаря оборони і головних дорадників, здебільша цивільних людей.

Тож, — кажуть фахівці, — якщо зайде потреба негайно вжити атомову зброю, то оця складна формальна процедура з одержанням дозволу аж з Вашинґтону може спричинити найбільшу в історії світу катастрофу. „Гаряча лінія" між Вашинґтоном і Москвою, яка, теоретично міркуючи, має відвернути атомову атаку, може бути перерваною (як це вже було двічі), або просто знехтованою так, як нехтують большевики всі міжнародні договори. І що тоді взяти за „остаточну забезпеку"?

Саме в способі прийняття остаточного рішення і полягає непевність такої ваговитої в своїх наслідках дальшої політики Заходу.

Недостача фахових робітників

Вашинґтон. — Асистент комісара статистики Гаролд Ґолдстейн стверджує, що число нефармерських робітників в серпні ц. р. не збільшилося так, як передбачали, але одночасно число годин праці у фабриках збільшилося. Одночасно число безробітних не зменшилося значно, з чого можна вносити, що недостає фахових робітників, які могли б зайняти години праці понад норму. Департамент праці в жовтні переведе статистику, скільки робітників бракує в окремих фахах, і тоді можна буде ствердити, яких працівників потребує американська економіка.

Дехто гадає, що працедавці навмисно не наймають нових робітників, бо їм краще затруднювати своїх робітників під час годин понад норму, які вже обізнані з методами праці. В серпні збільшилася значно промислова продукція, хоч не зросло значніше число робітників у фабриках.

Проф. д-р Осип Андрушків
Перший заст. голови АНТШ

Продовження Шевченківських святкувань

Українська громада в ЗДА 27-го червня ц. р. блискучо склала іспит своєї національної зрілости. Очевидно, таке досягнення на одному відтинку української справи не прийшло нагло, без труду та зусиль всієї американської спільноти, в першу чергу Центрального Комітету Пам'ятника, УККА, місцевих комітетів, наших наукових і культурних установ та різних політичних і громадських організацій. Тому й не дивно, що всі ті затії тих, що за всяку ціну старалися не допустити до будови пам'ятника нашому національному Обновителеві, виявились безуспішними.

В тому спільному бою за право Шевченка зайняти місце поруч провідних велетнів людства видатну участь взяло також Наукове Т-во ім. Шевченка під проводом свого президента проф. Романа Смаль-Стоцького. Його наукові еляборати в обороні нашого національного Пророка і Пробудителя стали, без сумніву, одним із найбільш переконливих та рішальних арґументів, що їх американська опінія прийняла, заакцептувавши пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні.

Ціле Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА віддало радо для свого Патрона всю енерґію й працю впродовж останніх чотирьох років. Світовий Конґрес Української Вільної Науки у двох сесіях, цілий ряд наукових конференцій, видання „Шевченківського Збірника" і інших публікацій, передання приміщень НТШ в Ню Йорку для Комітету Пам'ятника Шевченкові, резиґнація з частини фінансових впливів від громадянства, зусилля членів у переведенні Шевченківських святкувань та активна в них участь членів НТШ — це наявні показники тієї праці, що їх поклало НТШ для побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Але це, як слушно підкреслено у кількох статтях в різних часописах, не кінець. Перед нами ще завершення боїв у духовій площині. В 1973-му році Наукове Т-во ім. Шевченка відзначатиме століття свого існування. Не місце тут, а здається й непотрібно, підкреслювати значення цього століття для нас. Скажу коротко — це наукова метрика нашої модерної нації. Хочу, одначе, ствердити, що ці сторічні святкування НТШ — це не тільки свято самого НТШ, але й всієї української науки і культури, що повинно бути таке величаве, як і відкриття пам'ятника його Патронові. Приготування до цих святкувань української науки й культури на тлі сторіччя Наукового Товариства ім. Шенченка, у світовому маштабі, вимагатиме не менших зусиль і не менших коштів. Тому лоґічним є, щоб всю суму, яка залишиться із збірок на пам'ятник, передати на Фонд Науки й Культури ім. Шевченка, що вже діє під егідою Головної Ради НТШ. Шо більше: треба вже в цьому році започаткувати і підготову цих святкувань і переведення дальших збіркових акцій на ту ціль.

Приготування так наукових еляборатів, як і мистецьких творів слова, музики чи образотворчого мистецтва вимагає більше часу і докладнішого плянування. Тому плян такого святкування, як і розподіл праці, треба починати вже тепер. Інакше наша перемога із побудовою пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні залишиться односторонньою, без духового первня, і скорше чи пізніше розвіється у часі.

Пам'ятаймо, що тільки ідеї вічні, і їх ніяка сила ніколи не знищить. Ідеї Шевченка є невмирущі і ними мусить жити українська нація.

о. Роман Ганас

НЕ ЗАБУВАЙМО МИНУЛОГО...

Приємну несподіванку робить п-і Леся Лисак читачам своїми фейлетонами - споминами з нашого минулого, які час від часу появляються на сторінках „Свободи". Люблю читати їх, витинаю та зберігаю ті спомини як лік на тугу, самоту чи пригноблення в монотонних, сумних, довгих осінніх та зимових вечорах. Слушно завважує ніжно-тужливо авторка в одному з своїх споминів: „бо коли б ми перестали згадувати й тужити, наші серця спорожніли б". А я додам ще: вони скам'яніли б, а на камені не родиться ніяка травинка, ніяка стеблинка, ніяка квітка, як витвір природи, що піддержує наше життя.

Спомини - фейлетони п-і Лесі Лисак про терпкі пахощі конопель чи про ту доріжку на приходстві — це відтворювання зворушливих моментів з нашого минулого життя на рідній землі, що котилося по барвистій дорозі, яку будували і формували століттями наші предки на землі, що її Бог призначив нашому народові як його батьківщину, на землі, що її називаємо Україною. Любити, згадувати наше минуле, переноситися думками в рідні села чи міста, де ми народилися, де виростали, де працювали і де часто за ту нашу рідну землю мусіли терпіти, це прикмета повних душ і теплих сердець, які не скам'яніють на чужій, хоч і добрій для нас землі.

Правда, стандарт життя наших еміґрантів багато вищий та догідніший, як той, яким ми жили колись на батьківщині. Тому й не дивно, що в багатьох з наших еміґрантів може зродитися думка: пощо згадувати колишнє життя, пощо згадувати ту доріжку до приходства, коноплі чи суботні дзвони, наші солом'яні стріхи, наші народні та релігійні звичаї, наші свята, коли доля наділила нас великими життьовими вигодами та добробутом?

Роздумуючи над цим питанням, треба признати, що серед нас, головно нової еміґрації, є вже багато таких, які заскоро втиснулися в добробут, затративши при цьому почуття обов'язку супроти тих, які потребують нашої помочі на рідних землях чи в Західній Европі, затратили почуття обов'язку супроти нашої культури і науки. Для таких спомини про наше минуле вже не мають ніякої вартости.

Всі ми, однак, старі чи нові еміґранти, не можемо виключити з нашої пам'яті правду, що з волі Бога привела нас на світ наша мати і поклала в колиску чи то в хаті під солом'яною стріхою на селі, чи в мурованій кам'янниці в місті, на нашій Україні, яку Бог від віків призначив нашому народові, як батьківщину. Не лише для тих, які народилися на Україні, але й для їхніх дітей та внуків, Україна завжди залишиться батьківщиною, землею Божого призначення, а чужа земля — прибраною батьківщиною.

Якби не було другої світової війни, багато з нас залишилося б на рідній землі. З природи багата, — не аділяла вона нас достатками, але заспокоювала наші духові потреби з невичерпних скарбів нашої довголітньої культури, наших звичаїв, пісень, нашого способу почитання Бога, в теплоті родин, що виразно відбивалося в усьому нашому житті, в наших церквах, організаціях. Та благословенна духовість нашої землі, краса нашої природи давала нам вдоволення, заохоту до життя, силу поборювати життьові перешкоди.

Не можемо на добрій для нас чужині купити рідного усміху, повністю відчути святочного настрою наших неділь, наших свят, не можемо в теплі червневі місячні ночі почути співи наших хлопців і дівчат, не можемо почути гри на сопілці наших пастушків, не можемо відтворити багатогранних звичаїв, наши хсвят, весіль, празників.

Тож не забуваймо минулого, згадуймо в наших розмовах, у наших писаннях про наші звичаї, практикуймо їх у наших родинах, бо пам'ять про нашу рідну землю, про її звичаї — це єдиний скарб, з яким ми приїхали на чужину, це те, що духово лучить нас з нашою рідною Україною.

І тому не дивно, що знаходяться на чужині добрі душі, які не оглухли від гуркоту машин, не осліпли від блиску скла, не втопили себе в культі високих банкових конт і шукають чогось, що пригадує рідний край. І так постають ті перлини - спомини, ті „Терпкі пахощі", „Мініятюри життя", „Суботні дзвони", та доріжка на приходство, яка сотками літ творила леґенду, залишилася чарівним спомином молодих радісних літ, пригод, забав і часто кінчалася щасливим подружжям.

Коли ми згадуємо про доріжку на приходство, в нашій уяві відтворюється життя наших священиків, їмостей і їхніх дітей. Священики були духовими провідниками, учителями та опікунами нашого народу в часах його радости і часах його терпіння. Ті культурно - освітні та економічні досягнення, ті геройські подвиги УСС, УГА чи УПА у великій мірі засівалися по наших приходствах руками, серцями, працею наших священиків - патріотів. А наші їмості були організаторками нашого жіноцтва, лікарями, виховательками дітей, з яких виростали провідники нашого народу в змаганнях за ліпшу його долю.

Жаль лише, що так мало маємо споминів, так мало маємо книжок про життя та заслуги нашого духовенства.

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(14)

Партія Народної Свободи позитивно ставилася до культурних домагань українців, і були серед неї навіть прихильники культурно-національної автономії України. В 1911 році, коли царський уряд заборонив відзначати 50-літні роковини з дня смерти Тараса Шевченка, лідери цієї партії гостро критикували уряд і домагалися дозволу українцям вшанувати пам'ять свого національного генія. Так само партія внесла в Державній Думі законопроєкт, щоб навчання в початкових школах Росії провадилося на „матеріпском язике". Отже, і для українців мала б бути народна школа з українською викладовою мовою. Та війна, що розпочалася в 1914 році, викликала збоку царського уряду жорстокі репресії супроти українців, навіки погребла отой законопроєкт.

Як би там не було, українським національним провідникам до революції 1917 року здавалося, що українське питання серед російської демократії, навіть буржуазної, має співчуття й зрозуміння. Вони вірили, що коли російська демократія прийде до влади, то російська імперія буде перебудована на державу вільних народів, в той чи інших спосіб зв'язаних між собою центральним урядом, ними встановленим.

Тому не дивно було бачити серед членів російських демократичних і соціялістичних партій національно свідомих українців. Лікар Луценко був одним з таких українців, і тому промовляв на вічах українською мовою в імені своєї Конституційно-Демократичної Партії.

Після віча, як звичайно, провідні українці зібралися в домі А. М. Грабенка, щоб обговорити свої справи. Туди непроханими з'явилося й кілька нас, молодих, щоб послухати, що будуть говорити старші, і там мені пощастило познайомитися з Іваном Митрофановичем. Він справив на мене враження лагідної, поміркованої людини, яка не любить гарячкувати. На обличчі в нього постійно грала приємна усмішка.

З того часу мені довелося частенько бувати в Одесі, де залишався я іноді й на кілька тижнів. З Херсону їхати було дуже добре. О дев'ятій годині вечора виходив кожного дня пароплав, який прибував до Одеси о 7-ій годині ранку. Такою ж приємною була подорож з Одеси. Тому ми їздили і в справах і так просто, для розваги, до того, як тоді казали, „Відня над Чорним морем".

В Одесі був чудовий оперовий театр, де виступали співаки світової слави, включно з Карузо. Кожний співак, який мав добру опінію серед одеситів, міг розраховувати на успіх в Росії. Був в Одесі також знаменитий драматичний театр Сибірякова. Одеські бібліотеки, музей, Народний Дім з його ляболаторіями, фізичним кабінетом, гербарієм та університетські наукові заклади тягнули до себе молодь, як магнет.

Для українців була там особливо цікава інституція, а саме — „Просвіта", де можна було зустріти маляра Сластьона, поета і лікаря Івана Липу, С. Шелухина, Клименка, Бородаєвського, видавця Комара, бандуриста Литвиненка та багатьох інших визначних і звичайних українських громадян.

Приїздивши до Одеси, я вважав за свій обов'язок відвідати І. М. Луценка і С. П. Шелухина або бодай поговорити з ними по телефону. З Шелухиним мене в'язало ще й те, що він був головою Одеського Товариства Бджільництва та редактором „Одесского Пчеловодного Листка", в якому я містив деякі свої статті, бувши головою Херсонського Товариства Бджільництва.

Не пам'ятаю, чи це було в 1913-му, чи в 1914-му році, напередодні війни, я вступив до І. М. Луценка саме тоді, як збирався він виходити з дому. Було вже над вечір.

— Невчасно прийшли, Володимире Івановичу, — зустрів мене Іван Митрофанович.

— Я зайду іншим разом, — сказав я, — а тепер піду до Сергія Павловича (Шелухина), бо маю з ним дещо обговорити в справі виставки бджільництва в Одесі.

— Я властиво вибираюсь до нього, — відповів Іван Митрофанович. Але ви не зможете з ним сьогодні поговорити, бо він має бути на засіданні Філологічного товариства, а я маю посидіти у нього з хворим.

— От тобі й маєш! Хто ж у нього захворів: дружина чи, може, донька?

— Ні та, ні друга! До Одеси приїхав лікуватися Іван Франко і спинився у Сергія Павловича. Отже я мушу ним заопікуватися.

— Коли так, то я також іду з вами. Тепер мене й києм не відіб'єте, бо маю нагоду побачити великого письменника, політичного діяча і вченого української землі.

— Якщо хочете, то ходім разом, але побачите ви не того, кого малюєте в своїй уяві. Побачите тяжко хвору людину, геній якої вже загас. Та нехай це вас не вражає: кожна людина мусить пройти аж до кінця путь, призначену їй при народженні.

Луценко говорив це щиро, з переконання. Він глибоко вірив у позагробове життя і був фаталістом. Уважав, що від своєї долі не втечеш, і те, що призначено кому в житті, те обов'язково сповниться. Вийшли з дому і Луценко продовжував развивати свою улюблену тему позагробового життя. Та я мало слухав його, бо вся моя істота була охоплена бажанням якнайскорше побачити Івана Франка.

Прийшли до С. П. Шелухина. Господар відчинив двері і, затримуючи нас у передпокої, сказав Луценкові, що він не хоче з хворим доктором Франком лишати свою дружину та доньку самих.

У кабінеті Сергія Павловича я побачив біля стола схудлу, очевидно, тяжко хвору людину. Відразу мене вразило його високе чоло, таке високе, що не пам'ятаю, чи я ще в кого таке бачив. Це був Іван Франко. Шелухин представив мене, на що Франко з трудом відповів:

— Приємно познайомитися!

Тут я завважив, що руки його спаралізовані, притиснені до грудей, з якимись виразками на пальцях. Я насилу стримався, щоб не заплакати над тяжкою недолею людини, яка оцими руками так багато вклала в духову скарбницю українського народу.

Франко запитав, куди Сергій Павлович поспішає. Коли почув, що на засідання Філологічного товариства, почав домагатися, щоб узяв його з собою. Шелухин старався переконати Франка, щоб лишився вдома, але він так уперся, що нарешті Шелухин погодився.

„Парним" візником поїхали ми до університету, до якого від дому Шелухина було недалеко. Увійшли до невисокої залі, де вже було понад сотку людей: університетських професорів, учителів середніх шкіл та різних членів товариства і гостей.

С. П. Шелухин був членом президії Філологічного товариства, а тому лишив І. Франка під опікою І. М. Луценка, а сам поспішив до президіяльного стола, бо вже був час розпочинати засідання. І. М. Луценко та І. Франко сіли в останньому ряді крісел, я трохи далі, де було вільне місце.

Темою викладу були „Початки народного епосу". Доповідачем був українець, професор Гордієвський. Говорив він жваво й цікаво. Та я мало слухав його, бо вся моя увага була звернена на Івана Франка, який уважно слухав кожне слово доповідача. Здавалося, І. Франко забув про свою хворобу і ніби ввесь перетворився: став бадьорим, живим, його очі заблищали, як у людини, яка чує й бачить щось надзвичайно цікаве.

Завершується мрія українців Ютики, Н. Й.

Зимою 1949 року, коли американський уряд широко відчинив був свої брами для воєнних втікачів, на терені Ютики оселилося кілька українських родин гр.-католицького і православного віровизнання. В початках відправлялися Богослужби у винайманих церквах, а громадську працю починалося у винайменім ґаражі, в якому положено основи під теперішній Відділ УККА, Відділ 484 УНСоюзу, Провидіння, СУМА, хор „Трембіта" та спортове товариство „Сян".

З часом набуто греко-католицьку й православну церкви, з невеликими залями, які служили на релігійні і національні імпрези. До Ютіки напливало більше українських родин. Церковні залі почали бути тісними. Перша ініціятива місцевого Відділу УККА про набуття Народного Дому увінчалася неуспіхом.

Тоді виринуло питання в греко - католицькій й православній парафіях, про набуття власними силами ширших приміщень, де б парафіяльні діти мали змогу вчитися релігії і українознавства. При греко - католицькій церкві св. Володимира Великого, під проводом о. пароха Богдана Смика, вибрано будівельний комітет, такий же комітет заіснував і при українській автокефальній православній церкві Чесного Хреста під проводом о. митрата Ореста Іванюка. Відбуто десятки засідань і ділових дискусій, вкінці будівельний комітет про гр.-католицький церкві св. Володимира Великого рішив збудувати церковну школу-авдиторію коштом $ 190,000, де мали б бути приміщені світські організації та де могли б відбуватися імпрези.

Одночасно комітет української авдокефальної православної церкви Чесного Хреста вирішив закупити готову залю, в сусідстві церкви. І церква і заля збудовані з товстого тесаного каменя. Внутрішній зовнішній вигляд будівель є гордістю не лише православних, але й греко-католиків, — всіх українців Ютики.

В історичний для українців день 16-го серпня 1964 року Владика Кир Иосиф Шмондюк, в асисті генерального Вікарія о. Е. Манастирського, двох деканів оо. В. Середовичас і Б. Волошина та 10 священиків, представників стейтових, повітових і міських урядів на чолі з мейором Франком Дуленом та понад триста мирян обох українських віровизнань, — поблагословив фундаменти школи-авдиторії при церкві св. Володимира Великого.

30-го серпня 1964 року, відпоручник Владики Паладія, о. митрат Яків Костецький, в асисті о. пароха Дзюби поблагословив залю при церкві Чесного Хреста.

Варта підкреслити, що по обох благословеннях відбулися бенкети. До столів засідали парафіяни обох віровизнань, як брат із братом. Одні, одним висловлювали щирі побажання і були горді з того, що їхні мрії завершуються. Обі парафії оцінюються не кількістю, але якістю, їх члени є вірними християнами і добрими патріотами. Коло 95 відсотків парафіян є членами УНСоюзу.

Запляновала будова школи-авдиторії при церкві св. Володимира Великого, почалася. Викінчена буде з кінцем біжучого року. В Ютиці почалась будова дому міської управи, що коштуватиме $ 7,500,000. Місцева телевізія висвітлює основи міської управи, а при тому й фундаменти української школи - авдиторії, яка будується у віддалі двох кварталів. Телевізійні диктори називають обі будови історичними. Коли адміністрація Ютики будує міський ратуш, новоприбулі українці католики будують церковну школу-авдиторію, що буде не тільки окрасою міста, а і історичним днем Ютіки.

Нехай оті будівлі не будуть тільки окрасою міста Ютики, а нехай служать за український бастіон - твердиню для грядущих поколінь українського роду. Нехай оті мури, збудовані трудом нової еміґрації в Ювиці, будуть кузнею для перетоплення душ українських дітей в добрих християн і патріотів.

В. Запаранюк

Відбувся Собор Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці

Цьогорічний Собор Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці зібрався на двох своїх сесіях. Шевченківська Сесія відбулася 27-го червня б. р. під час відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Ділова Сесія відбулася в днях 5-6 вересня б. р. в Торонті, Онт., на запрошення Української Євангельсько-Реформованої Церкви в тому місті, пастором якої є проп. В. Боровський.

Проводив Собором пастор Церкви Всіх Націй в Монтреалі — Іван Р. Ковалевич, а секретарював паст. Василь Кустодович, який недавно прибув з Польщі й тепер перебуває в Ню Йорку. Він репрезентував Українську Пресвітерську Громаду в тому ж місті.

Вислухавши звіти з праці дотеперішньої Головної Управи, Собор уділив їй одноголосно признання й подяку за виконану працю. До нової Головної Управи увійшли: пастор Української Пресвітерської Громади в Ошаві, Онт. — Іван Яцентій як президент; добр. М. Козак і В. Багрій — заступники президента на Канаду й ЗДА; радні: пастори М. Фесенко, І. Р. Ковалевич, Володимир Кучер, добр. Петро Гончар — скарбник Головної Управи і паст. В. Вінявський — канадійський скарбник; паст. Володимир Боровський — екзекутивний секретар. Контрольна Комісія складається з добр. Петра Смита й М. Савицького.

До редакції журналу „Євангельський Ранок" увійшли: паст. В. Боровський — редактор, В. Багрій — редактор англомовного додатку, члени: пастори: І. Р. Ковалевич, В. Кучер, В. Кустодович і добр. М. Козак. До Адміністрації вибрано: добр. М. Козак — голова, П. Смит — скарбник і добр. О. Вівчар — член. Контрольна Комісія „Єв. Ранку" складається з добр. В. Грисюка та М. Савицького.

На недільному ранньому Соборному Богослуженні, яке відбулося в українській Пресвітеріянській Церкві, проповідував пастор Української Пресвітерської Громади в Гамільтоні, Онт. — В. Кучер, а на вечірньому Богослуженні — паст. В. Кустодович. Обидва пастори належать до наймолодшої ґенерації українських євангельських проповідників. Присутні звеликою увагою вислухали їхні добре продумані проповіді. В цьому Богослуженні асистували всі присутні проповідники.

О год. 1:30 по полудні відбувся спільний обід в Церкві Всіх Націй, а по ньому добр. М. Козак з Торонта поділився спостереженнями зі своєї цьогорічної поїздки по Україні, показуючи образки з неї.

Показано також фільм, накручений д-ром Олійником з Торонта цього року у Львові та з відкриття пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні.

Про саме відкриття пам'ятника говорив і пояснення до образків давав паст. В. Боровський. Він особливо підкреслював значення цього масового й добре зорганізованого виступу українців Північної Америки для добра українського народу та його справи у вільному світі і в поневоленій Україні. Добр. М. Козак звернув увагу на жахливе убожество, в якому живуть на селі наші люди в Україні, які щораз голосніше починають говорити про державне рабство, гірше від колишнього панщизняного кріпацтва.

Нарід в Україні хоче, щоб вільний світ знав докладно про цей стан якнайбільше правди.

Між важнішими постановами можна назвати полагодження справи з підшуканням кваліфікованого історика для написання Історії Українського Євангельського Реформованого Руху, над якою незадовго розпочнеться праця; справа апелю в цілі якнайскоршої збірки фондів на видання книжки інж. Л. Биковського про життя й діяльність бл. п. пастора В. Кузева, справа видрукування Українського Євангельського Требника; видання окремою відбиткою праці „Християнство й національність", яка довший час друкувалася в „Євангельському Ранку", оскільки знайдеться фундатор, що погодиться покрити кошти її друку.

Слідуючі резолюції Собору заслуговують на вирізнення: резолюція, в якій вітається закон про урівноправнення всіх громадян ЗДА; заклик до Українського Конґресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади повести мобілізацію опінії світу проти жахливих умовин життя людей в колгоспах у Совєтському Союзі; резолюція проти дальшого переслідування релігійного життя в Совєтах та непосильної митної оплати за пакунки, які висилається населенням Північної Америки в ту країну; заклик до ініціяторів виправлення та перевидання Біблії П. Куліша, щоб до цієї справи були притягнені не тільки українські євангельські віровизнання, але й всі інші українські віровизнання та центральні релігійні організації. Ця справа має бути трактована як справа загальноукраїнського значення, а не приватна чи групова.

Прес. комунікат

● Італійська Християнсько-демократична партія перевела в мин. тижні свій конґрес. Вона здобула в останніх парляментарних виборах 11,700.000 голосів на свою листу, але комуністи осягнули друге за чергою найповажніше число голосів — 7,700.000. Члени християнсько-демократичного конґресу звертали увагу, що комуністи орудують дуже атракційними для італійського народу гаслами, як, наприклад, боротьба проти наживи багатирів, проти корупції урядничого апарату і т. п., і що треба мати ділові арґументи, що християнсько-демократична влада дійсно переводить таку боротьбу.

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ К. „ЧОРНОМОРЕ", ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

подає отцим сумну вістку, що його улюблений Козак

†

Д-р СЕВЕРИН ГЛИНСЬКИЙ

лікар у Монтреалі, Канада

упокоївся після довгої та важкої недуги, в неділю 13-го вересня 1964 р., проживши 59 літ.

Похорон відбувся в середу, дня 16-го вересня ц. р., у Монтреалі.

Філядельфія, дня 14-го вересня 1964 р.

Старший: Володимир ГНІДИЙ — Писар: Д-р Орест ХОРТИК

Крім вінка на могилу

бл. п. Волтера РАЄНА

мужа службовички гол. канцелярії УНСоюзу п. Стелі Раєн,

СЛУЖБОВИКИ ГОЛ. КАНЦЕЛЯРІЇ УНС і „СВОБОДИ"

зложили $26.00

на будову української католицької катедри у Філядельфії.

ПОДЯКА

Дня 5-го серпня 1964 року відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча

МАМА, СЕСТРА та БАБУСЯ

св. п.

Ірена з Рибчаків Домбчевська

Цією дорогою складаємо нашу найщирішу подяку усім Приятелям та Знайомим, які вшанували пам'ять Покійної своєю присутністю на Панахиді та похоронах, чи надіслали вислови співчуття.

Передусім щиро дякуємо Всеч. Отцям Парафії св. Духа в Брукліні о. дек. Володимирові Андрушкові та о. Иосифові Рейнаровичеві за відправлення Панахиди та Служби Божої з похороном.

Дякуємо щиро ВП. Паням Членкам Марійської Дружини за відмовлення Вервиці.

Наша щира подяка Панам, які промовляли на Панахиді: д-рові Степанові Ріпецькому від Станиці Братства УСС, дир. Іванові Шепаровичеві від Української Кооперації та Сільського Господаря, д-рові Іванові Козакові від ОбВУА. Пані Олені Федак-Шепарович за прощання Покійної над могилою від Союзу Українок на Рідних Землях, та інж. Пікові Писецькому за зворушливі слова на поминках від Приятелів-Сусідів та Друзів— Пластових Сеніорів. Маестрові Йосипові Гірнякові за написання спомину про Опікунку УСС-ів та д-рові Іванові Козакові за написання некрологів.

Щира подяка Товариства: Марійській Дружині, ОбВУА, Станиці Братства УСС, Пластовій Крайовій Старшині, Булаві Пл. Сеніорату, Пластовій Станиці в Ню Йорку та 64-му Відділові Союзу Українок, за квіти, Служби Божі, надіслані вислови співчуття та пожертви на добродійні цілі.

Усім Приятелям та Знайомим, що були ласкаві замовити Служби Божі за Упокій Душі Покійної, що зложили замість квітів пожертви на різні цілі, наше сердечне спасибі.

Наша невимовна вдячність Дорогим Приятелькам, які цілковито приготовили перекуску на поминках та Приятелям, які дали свої авта до нашої диспозиції.

Щира подяка редакції „Свободи" за поміщення оповістки.

Похоронному заведенню П. Яреми щиро дякуємо за сові сне та взірцеве переведення похоронів.

Хай Всевишній нагородить своїми ласками усіх, що пам'ятали про нашу Найдорожчу Покійну.

ХРИСТЯ і ЮРІЙ НАВРОЦЬКІ — донька і зять
МАРІЯ і АНТІН СЛОБОДЯНИ — сестра і шваґер
ІРЕНА і МАРТА НАВРОЦЬКІ — внучки

НЕДІЛЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ 1964 Год. 2:30 по пол.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Площа: IRONBOUND FIELD Вілсон Еве., Нюарк (Downtown)

ВЕЛИКОЇ ДВАНАДЦЯТКИ СХІДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

УСТ Чорномор. Січ — German Hungarians

КОМАНДА БУДЕ СКРІПЛЕНА 4-ма НОВИМИ ЗМАГУНАМИ.

СПОРТ

НЕДІЛЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ 1964 — Год. 4:00 по пол.

на грищі УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО МАЙДАНУ при 31-ій евню і 124-ій вул. College Point, L. I.

— відбудуться —

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

УСК НЮ ЙОРК — N. Y. HOTA

ЗА МИСТЕЦТВО „ВЕЛИКОЇ ДВАНАДЦЯТКИ СХІДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ"

УСК виступить у скріпленому складі. — О год. 2:00 — ПЕРЕДЗМАГ РЕЗЕРВ

СПОРТ

Громадський Комітет Українських Організацій м. Шикаґо

повідомляє

що в суботу, 26 вересня 1964 р. в залі школи св. о. Николая

відбудеться

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

З НАГОДИ

50-РІЧЧЯ ПОСТАННЯ І ЧИНУ

УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

В БЕНКЕТІ БЕРЕ УЧАСТЬ АРТИСТ ЙОСИП ГІРНЯК

ПОЧАТОК БЕНКЕТУ о год. 7:30 веч. — КОКТЕЙЛ о год. 6:30

Квитки вступу можна набути в Українських Установах.

В НЕДІЛЮ, 27-го ВЕРЕСНЯ відбудеться

ПАНАХИДА ЗА ПОЛЯГЛИХ УСС

в Катедрі св. о. НИКОЛАЯ о год. 12:45, а після Панахиди

ВОЯЦЬКИЙ АПЕЛЬ в залі Пласту.

Запрошуємо все Українське Громадянство до гідного відзначення великого Ювілею.

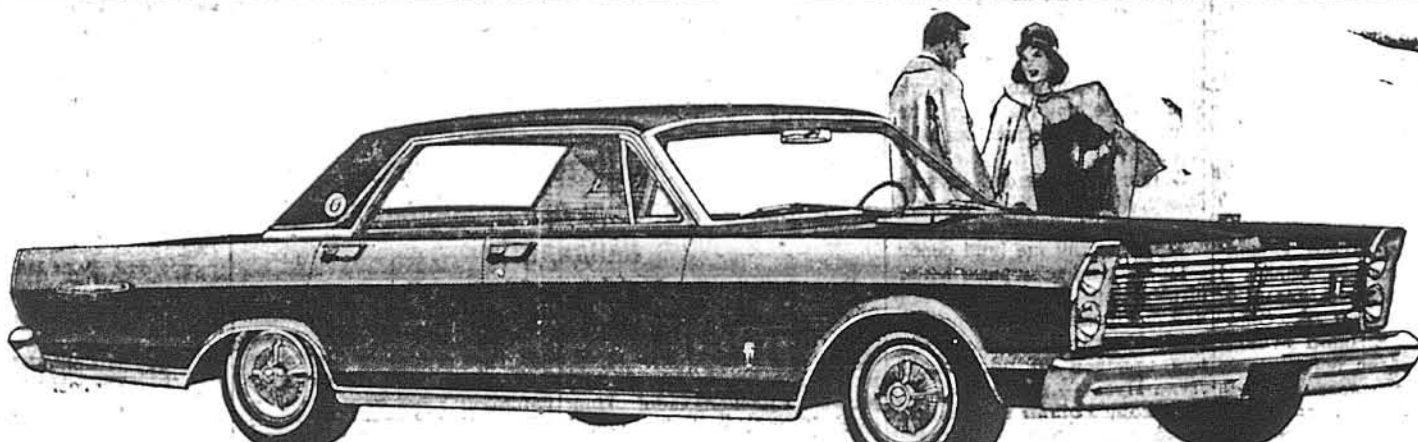
КОМІТЕТ

КЛЯСИКА, НАРОДНІ й ХАРАКТЕРНІ ТАНЦІ для ДІТЕЙ і МОЛОДІ
СПЕЦІЯЛЬНА РИТМІКА ДЛЯ ПАНЬ

БАЛЕТНА ШКОЛА
РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ
В НЮ ЙОРКУ

ІНФОРМАЦІЇ та ВПИСИ ЩОДНЯ в год. 9-11 рано та 6-8 веч.

Тел.: OR 7-7187

THE TOTAL PERFORMANCE FORD GALAXIE 500 LTD 4-DOOR HARDTOP

Ось - дивись на привабливі обрії

THE TOTAL PERFORMANCE MUSTANG 2+2

загальних показів у 1965 році

THE TOTAL PERFORMANCE FAIRLANE 500 SPORTS COUPE

- найкращий рік дістати ФОРДА!

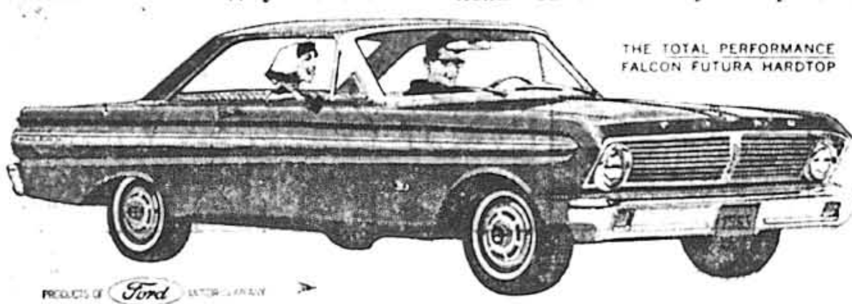
Почавши від нового поворотного ключа до цілком новеньких люксусових серій — ФОРДИ на 1965 рік такі нові, що їх треба самому оглянути.

Новий світ елеґанції ... 17 солідних, спокійних ФОРДІВ, включно з новими супер-люксусовими серіями, як LTD вози з твердим дахом та 2 і 4 двермн. Нова каросерія, нова рама і нове підвоззя запевнюють найгладшу і найспокійнішу їзду, як вона тільки можлива. Нові ширші колеса, більше простору, новий 6 циліндровий мотор.

Новий „холодний" світ „Мустанґа" ... Сильна спинка у возі „2 + 2" товаришить критому або відкритому дахові. Багато люксусових подробиць. Нові винаходи стосуються також фронтової дискової гальми.

Новий світ вартости ... 8 типів „Ферлейн" запевняють купно кращих, вигідніших і зручніших возів як колись. Живіший і плавкіший новий тип на 6 — 2 ще сильніший V-8 циліндрів. Перекладня на три швидкості за системою „Круз-О-Матік".

Новий світ економії ... 13 возів типу „Фалькон" з заощадженням пального до 15%, на 6 циліндрів із трьома швидкостями „Круз-О Матік". Нова ощадностева батерія.

THE TOTAL PERFORMANCE FALCON FUTURA HARDTOP

PRODUCTS OF Ford MOTOR COMPANY

Найкращий рік для купна „Форда"
Іспит їзди досконалим возом на 1965 р.

FORD

MUSTANG · FALCON · FAIRLANE · FORD · THUNDERBIRD

RIDE WALT DISNEY'S MAGIC SKYWAY AT THE FORD MOTOR COMPANY'S WONDER ROTUNDA—NEW YORK WORLD'S FAIR

Огляньте ці автомобілі ФОРДА у „ділера" у Вашому сусідстві — завтра!

Балетна Школа Роми Прийми в Ню Йорку

Відома українська артистка-балерина Рома Прийма, відкриває балетну Школу в Ню Йорку.

Цей задум нашої балетниці, яка мистецькими виступами здобула собі світову славу, треба привітати як визначну подію і нове досягнення українського Ню Йорку.

З відкриттям цієї школи постає нова культурна станиця, в якій наша молодь в рідній атмосфері матиме нагоду вивчати клясичний балет, народні й характерні танки та плекати фізичну красу тіла на лекціях ритміки під проводом компетентної вчительки, артистки - балерини пані Роми Прийми - Богачевської.

Ще як п'ятирічна дівчинка Рома Прийма почала студіювати балет у Львові. Маючи 14 років виступає вже як солістка в балеті Львівського Оперного Театру. Переселившись згодом до Відня, вона завершила студії балету в славнозвісній Віденській Музичній Академії під рукою найкращих майстрів балетного мистецтва на чолі з професорами Г. Кройцберг і Г. Візенталь.

Особливо ці останні мали поважний вплив на всю дальшу кар'єру Роми Прийми.

Під їх проводом вона здобула повне опанування техніки клясичного балету і характеристичних танців, не затрачуючи одночасно засадничих, підставових рисів жіночої м'якости, ґраціозности. Вона радше ті риси розвинула.

Ці властивості вона хоче передати українській молоді.

Коли мова про мистецькі осяги балерини Роми Прийми, то це були самі суперлятиви.

Рома Прийма виступала на найславніших світових сценах зі самостійними концертами. В усіх більших містах ЗДА й Канади та в більших европейських столицях Европи.

Канадійська й американська англомовна преса нотувала з великим признанням її виступи, вимогливі критики дуже прихильно а навіть ентузіястично вітали її появу і її мистецтво.

З приводу самостійного концерту Роми Прийми в Тавн Гол в Ню Йорку 1961 р., великі американські щоденники „Ню Йорк Таймс" і „Геральд Трибюн" помістили дуже похвальні рецензії, в яких відомі критики Джон Мартін і Ліліян Мооре висловлюють признання для нашої балерини і її таланту, не промовчуючи її української національности.

Незвичайно прихильну критику дістала Рома Прийма в Дітройті, Шикаґо, Торонті, Монтреалю і в Вінніпеґу, де мусіла свій виступ повторювати кількакратно.

Перечисляючи сценічні успіхи нашої артистки треба підкреслити величезний вклад праці її матері пані проф. Іванни Приймової, яка всі концерти Роми підготовляла і їй акомпаніювала.

В1962 р. Рома Прийма виїхала у велику мистецьку туру до Европи і дала свої концерти в Лондоні, Женеві, Відні, Парижі, Атенах і Римі.

Найбільші щоденники европейських столиць ще більш ентузіястично чим американські, вітали нашу артистку та висловлювали їй велике признання за її досконалу техніку танцю, високу особисту культуру й винятковий жіночий чар.

Про її виступи в Европі писали в Атенах (Греція) — велика газета „Елєфтерія", в Женеві (Швайцарія) — „Журналь де Женев" і „Ле Курієр", у Відні (Австрія) — щоденник — „Курієр", що з гордістю відмічував факт віденських студій Роми Прийми, та „Ді „Прессе", в Парижу (Франція) — найповажніший музичний журнал „Ле Гюд дю Концерт", та інші.

В дописі з Парижу відомий наш оперний співак М. Скала-Старицький писав у Свободі з 13 лютого 1963 р.: „Коли додати до цих чужинецьких фахових рецензій ентузіястичні відгуки - статті поодиноких авторів в українській, европейській пресі (слідує довгий спис авторів і видавництв) — то будемо мати деяку уяву того, чого добилася і- здобула Рома Прийма своїми виступами на чужих европейських сценах в минулому 1962 році. Всі ці відгуки й фахові рецензії підкреслюють в один голос, що Рома Прийма українська артистка високої кляси, як танцюристка та і хореограф; що її мистецтво своєрідне, базоване на історії українського народу, української культури, що своїми виступами вона робить велику і корисну пропаґанду українському народові, українській культурі на чужому міжнародному ґрунті, вона перша і досі єдина українка балетниця - солістка вийшла на широкі мистецькі простори чужого і українського світу із новими передовими ідеями в цьому мистецтві.

Треба знати, що сучасні найпередовіші хореографи цілого світу шукають виходу із старого, закостенілого, клясичного академізму, ідуть якраз тими самими шляхами, що і Рома Прийма. То значить: танок стає засобом мистецького вислову, змісту, а не тільки досконалого, але бездушного віртуозівства. Рома Прийма іде з духом часу, і йде славно".

Програма балетної школи Роми Прийми має кляси клясичного балету, хореографії, ритміки й мистецької руханки, для дітей від 6-го року життя й молоді.

Лекція балету для дітвори це не тільки танець, але передовсім найпевніший шлях до вдосконалення фізичної кондиції і гарного, здорового вигляду. Це є також година дуже приємного й культурного зайняття а то й розваги для молоді.

Очевидно особа вчительки Роми Прийми — грає в тім вирішальну ролю.

Сама першорядна танечниця вона відзначається лагідним характером, незрівняною терпеливістю і любов'ю до мистецтва й дітей.

Ці прикмети виробили їй опінію найкращого педагога в літніх відпочинкових американських кемпах в стейті Мейн, ЗДА,куди вона кожного літа від 10-ти років виїжджає і веде курси балету й ритміки.

Програма школи п. Роми Прийми передбачає також фізкультурні ритмічні вправи для пань. Пані Рома твердить, що кожна жінка може затримати молодечу фіґуру до бабусиного віку, якщо бодай трохи дбатиме про себе. Навіть одна година ритмічних вправ тижнево, під фаховим керівництвом досвідченої інструкторки, може відсвіжити по короткім часі вигляд жінки не до пізнання. Подібні фізкультурні вправи практикують вже жінки інших національностей з повним успіхом.

Пані Рома Прийма - Богачевська починає працю в жовтні ц. р. Треба побажати їй якнайбільших успіхів на новому мистецькому шляху.

Б. Кравців

ПОВІДОМЛЕННЯ

У ЗВ'ЯЗКУ з участю представництва Українського Народного Союзу в 78-ій річній конвенції Національного Братського Конґресу Америки, яка відбудеться в Сіятел, Вашинґтонського стейту, в днях 27-30 вересня 1964 р., члени Екзекутиви УНСоюзу відвідають ряд найдальше на Захід і Північ висунених, союзових осередків, де стрінуться з місцевими українськими союзовими громадами.

ГОЛОВНИЙ предсідник Йосип ЛИСОГІР відвідає громади в Омага, Сіятел, Портленд, Сан Франсиско і Лос Анджелес, а головний секретар Ярослав ПАДОХ громади в Денвер, Сіятел, Ванкувер, Едмонтон, Міннеаполіс, Вінніпеґ і Торонто.

ЗУСТРІЧІ З ГРОМАДЯНСТВОМ ВІДБУДУТЬСЯ В НАСТУПНІ ДНІ:

СУБОТА, 26-го ВЕРЕСНЯ:

Денвер, Колорадо: о год. 7-ій веч. в „Пластовім Домі" при вулиці Пекос і 41-ій Вве. Зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством. Після Зустрічі ґутірка при перекусці.

Омага, Небраска: о год. 7-ій вечером, Зустріч з Управами Відділів і Членами УНСоюзу, а після того БЕНКЕТ у приміщенні церковної домівки при Марта і 16-ій вул.

НЕДІЛЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ:

Сіятел, Вашингтон: 2 год. по пол. в концертовій залі Олимпік Вестерн Готель, заходами УНСоюзу відбудеться **КОНЦЕРТ-ФЕСТИВАЛЬ** Братського Конґресу за участю української танкової і співочої групи з Ванкуверу, під кермою **п. А. Криппс.**

4:30 по пол., після Концерту, зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством в приміщенні Олімпік Вестерн Готелі.

СЕРЕДА, 30-го ВЕРЕСНЯ:

Портленд, Орегон: год. 7-ма веч., зустріч з членами УНСоюзу і громадянством в залі укр. прав. церкви св. Івана, при 8014 SE 16th St.

Ванкувер, Брит. Колюмбія: 7:00 год. вечора, Зустріч з членами УНС і громадянством в домі при 3106 W. 4th St., Ванкувер 8.

П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЖОВТНЯ:

Сан Франциско, Каліфорнія: Зустріч з Управою 486-го Відділу УНСоюзу о год. 7:00 вечером в залі Української Католицької Церкви, 857 Джірард вул.

Едмонтон, Альберта: Час і місце будуть подані згодом.

СУБОТА, 3-го ЖОВТНЯ:

Сан Франциско, Кал.: 5:00 год. по пол., Зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством в залі Укр. Кат. Церкви при 857 Джірард Ст., а після зустрічі вечеря з представниками громадських установ.

Міннеаполіс, Міннесота: 3:30 по пол. Організаційні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу.

7:30 вечора в авдиторії школи св. Константина **ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ**, заходами Відділу УККА і Окружного Комітету УНС.

НЕДІЛЯ, 4-го ЖОВТНЯ:

Лос Енджелес, Каліф.: 2:00 год. по пол. в Українськім Культурнім Осередку при 4315 Мелроз Аве. відбудеться **ЗАГАЛЬНЕ СОЮЗОВЕ І ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ.** О год. 6-ій вечером в Michael's ресторані на розі Гілгирст і Лос Фелиз вулиці відбудеться вечеря. В Зустрічі і вечері візьмуть участь відомі голлівудські артисти-українці Джек Пеленс, Ник Адамс і Майк Мазуркі.

Вінніпеґ, Манітоба: 6-та год. вечора в Авдиторії УНО при 935 Мейн вул. відбудеться **ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ-БЕНКЕТ** для відзначення 70-річчя УНСоюзу та 20-річчя 445-го місцевого Відділу УНС.

ПОНЕДІЛОК, 5-го ЖОВТНЯ.

Торонто, Онтеріо: Організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в залі УНО при 296 College St. Початок о год. 7-ій веч.

ТРЕБА сподіватися, що місцеве членство УНСоюзу та ширше громадянство візьмуть громадну участь у цих зустрічах з представниками УНСоюзу, до яких їх оцим запрошуємо.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ
ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Українська православна парафія в Йонґставні, Огайо

Бажаю поділитись спогадами з читачами української преси про українську Православну Парафію св. Ап. Петра й Павла в Йонґставні, Огайо. Цю парафію зорганізувала 1924 р. мала горстка українських родин. Із перших осіб, які ризикували своїм майном, остались сьогодні між живими Стефан Роган і Теодор Сенедяк. Початки були тяжкі, та за те успіхи дуже великі. Нині на розлогій площі видно гарні будинки: дім для священика, дім для дяко-вчителя, заля - павільйон на менші підприємства й для науки українських національних танків, величезний дім під назвою Український Центр, що вартує чверть мільйона долярів і який має модерне устаткування в кухні й по других кімнатах. Є гарно викінчена площа для тисячі авт. А посеред цих будинків пишається велика з жовтої цегли мурована церква, дуже гарна назовні з великими банями, а в середині з артистичним іконостасом та з чудово розмальованими стінами. Під церквою є сім великих кімнат з клясами для релігійної й рідної школи. За кілька блоків від церкви серед природного гаю знаходиться свій власний цвинтар.

В житті цієї парафії в неділю 23-го серпня, ц. р. відбулась велика подія. До громади завітав Високопреосвященніший Владика Митрополит Іоан, щоб помолитися з парафіянами й довершити чину „спалення морґеджу" на новому Центрі, збудованого 1960 року. О годині 9:30 вранці церковні дзвони радісно задзвонили, й Владику введено до церкви. Поперед нього йшли вівтарні хлопчики з свічками, а після них дівчатка, які сипали під ноги Владики квіточки. Предсідник парафії Микола Павелко привітав Владику стародавнім українським звичаєм — хлібом і сіллю, а настоятель храму о. протоєрей і декан В. Олійник передав Владиці ручний хрест і попросив його святих молитов і благословення. Церковний хор під управою диригента Адама Гаєва проспівав гарно „Достойно єсть" і другі духовні пісні. Архиєрейську Службу Божу Владика Митрополит правив у сослуженні оо. Василя Олійника й протоєрея Леонтія Форостівського. На Малому Вході Владика Іоан прочитав спеціяльну молитву й нагородив улюбленого парафією о. Василя „палицею". Після св. Євангелії Владика Іоан виголосив по-батьківському сердечне слово до вірних, які по береги заповнили церкву.

Митрополит поґратулював парафіянам за їхні успіхи й побажав всього найкращого.

Після Архиєрейської Служби Божої відбувся обід.

О годині 3:30 по полудні відслужено Молебінь Подяки в церкві. З Владикою Митрополитом сослужили ще й інші священики.

Всі вдалися до нового Центру на Бенкет. За столи засіло 600 осіб. Бенкет започаткував Високопреосвященніший Владика молитвою, а тоді хлоп'ячі скавти при парафії віддали пошану прапорам.

Присутні відспівали американський гимн. Маруся Заяць (донечка покійного о. Івана) і Ганя Здебель привітали Владику Митрополита милим словом в імені дітей парафії, передали йому чудові рожі.

Під час бенкету промовляли: предсідник парафії Микола Павелко, який є вельми заслуженою людиною в парафії сердечно вітав Митрополита, священство, гостей і вірних, і висловив радість і вдоволення, що парафія потрапила за такий короткий час позбутися великого тягару морґеджу. Пригадав він, що можливо в цьому році ще парафія приступить до будови каплиці на цвинтарі й нової дзвіниці біля церкви. Подякував він сердечно отцю настоятелеві за провід у громаді й всім організаціям і працівникам за щиру співпрацю.

Настоятель о. Василь Олійник підніс заслуги всіх працівників і висловив тверду надію, що Господь не опустить своїх дітей. О. Олійник привітав Владику Митрополита Іоана з нагоди його сорокрічної щирої й успішної Архипастирської праці на американському континенті. Покликав він до слова секретаря Пан-Огайського деканату о. протоєрея Леонтія Форостівського, який теплими словами привітав Митрополита й вручив йому від Деканату повну нову українську Біблію в перекладі Митрополита Іларіона Огієнка.

Від парафії передано Владиці гарний портфель. Дальше о. Олійник представив українських православних священиків та священиків інших національних православних юрисдикцій, сусіду єпископального священика Петерсена. Підніс він високо заслуги Сестрицтва св. Покрови, з головою Марією Опалка, яке в цей день подарувало дві тисячі долярів на церкву, й Молодше Сестрицтво з головою Катериною Теодозоф. Пригадав він, що трудящі жінки в нашій парафії під проводом Ненсі Рейс, причинились у великій мірі до сплачення морґеджу.

Майстром церемонії був адвокат Михайло Косач, який переводив дальшу програму.

Промовляли ще інші особи.

Прочитано телеграми з привітами від конґресмена Михайла Кірвана й сенатора Стефана Йонґа. Конґресмен Кірван прислав 50 долярів. П. Лука Пусь — голова церковного хору зложив щирий привіт і передав від хору, 800 долярів на потреби парафії.

Представлено присутнім п. Осипа Венґжина, церковного діяча й дописувача до української преси й пані Гелену Сенедяк, репортерку від парафії до Ортодокс Ворд.

Після спалення „листків морґеджу", Микола Павелко, Степан Середницький, і п. Кідстон, і після зняття знимок, Владика Митрополит Іоан забрав слово. Сильне, бадьоре й батьківське було слово о. Владики. Дякував він сердечно за пошану й прихильність до нього й завзивав до дальшої братерської праці.

Заключне слово сказав голова тростистів Стефан Середницький, який дякував усім присутнім за те, що прийшли й разом побули як одна Христова родина.

Після молитви й відспівання „Ще не вмерла Україна" велике число присутніх перейшло до горішньої залі Центру, де відбувалась радісна забава до півночі.

Осип Венґжин

Щорічні фестивалі творчої молоді

„Міністерство культури УССР... вирішило, починаючи з цього року, реґулярно проводити у листопаді-грудні творчі звіти молодих артистів театрів, концертних організацій, музичних колективів. У творчих звітах можуть брати участь всі молоді артисти"...

(„Молодь України" з 9 вересня).

Я бачив прекрасний фільм Ярослава Кулинича „Австралія"

Хоч я не мав довіря до тих, що цей фільм хвалили, бо нераз змарнував час і гроші, дивлячись на українських аматорів фільму, що мали добру рекляму, але, їх виконання і їх технічний рівень був нижче всякої критики. Тому і не диво, що зібрати публіку на такий фільм, який випродукував Кулинич, було тяжко.

Я дуже шкодую, що не пішов з дружиною, бо й вона могла мати таку ж насолоду, побачити у всій красі „Австралію" і почувати себе неначе вона той край сама фільмує і відкриває цілому світові.

Я підкреслюю останню фразу і її розшифровую. Кулинич у своюму фільмі показав не аматорство, а працю вченого дослідника і мистця, і зробив такий фільм, який мусить зацікавити кожнього.

Хто бачив фільмове мистецтво Олександра Довженка, той побачить такі самі методи побудови фільму у Кулинича. Кулинич задокументував у фільмі життя Австралії у прекрасних образах-красвидах, у динамічнім русі і житті різних людей, як модерного напрямку так і племен, напівдиких, розкриваючи перед світом їх спосіб життя, їх інтимні звичаї і традиції, які можуть дослідити тільки тонкі знавці - учені, витративши на це величезні гроші, — сотні тисяч долярів чи англійських фунтів.

Кулиничеві підвезло, і він сфільмував легко те, що з великим трудом вдається великим і коштовним експедиціям. Він з певною ерудицією і мистецтвом представив українське життя в Австралії. Його підхід до фільмування може його висунути у прекрасного фільмара професіонала і він може створити фільми, якими буде любуватися широка публіка.

Ярославові Кулиничеві ґратулюю і бажаю дальших успіхів в його фільмовому мистецтві.

Михайло Бабій,
артист-маляр.

Розпочався навчальний рік в Українській Мистецькій Студії у Філядельфії

Філядельфія. — 15 вересня розпочався новий навчальний рік в Українській Мистецькій Студії у Філядельфії, у її власному будинку на 2322 Паплер вулиці. Викладають: П. Меґик, П. Андрусів, С. Рожок, П. Капшученко, Н. Стефанів, о. Дашо,д-р Г. Лужницький, д-р Н. Бережницька, В. Мацьків. Студенти вивчають образотворче і пластичне мистецтво, також ужиткове мистецтво. При Студії є повний курс українознавства, необхідний для українських мистців, які працюють поза Рідним Краєм. Навчання в Студії оплачується не лише в мистецькому розумінні, а й економічно. Наприклад, завдяки закінченню Української Мистецької Студії, молода малярка Ніна Климовська одержала повну стипендію і закінчила з нагородою Пенсильвенську Академію Мистецтв, а за 22 ілюстрації з ділянки моди, що забрало їй 40 годин праці, — одержала 700 дол. гонорару.

Декан столичної Катедри критично висловився в проповіді про президентських кандидатів

Вашинґтон. — Публічна опінія столиці вже кілька днів живо реаґує на проповідь, яку в неділю 6-го вересня виголосив декан Національної Єпископальної Протестантської катедри о. Френсіс Б. Сейр, внук президента Вудро Вільсона та син колишнього асистента державного секретаря. О. Сейр не назвав нікого по імені, але всі присутні пізнали, що він говорив про президента Джансона та сенатора Ґолдвотера в таких словах: Цього літа відбулися два великі політичні вершинні зібрання, і обидва опановані були тільки єдиною особою: одні збори опанувала людина небезпечної іґноранції і плюндруючої непевности, а інше зібрання було під владою людини, поява якої є завжди блискуча, але брак в неї стійких засад, неминуче приведе термітів до всякої фундації. О. Сейр ганьбив тих всіх, які вибрали оцю пару номінатів. Їх вибір на кандидатів свідчить про те, що американські політичні партії „не мають віри". Проповідь о. Сейра спричинила те, що сотки листів і телефонів впродовж кількох днів непокоїли проповідника, бо люди просили про вияснення або схвалювали чи ганили автора проповіді. О. Сейр має 49 років, деканом катедри є від 1951-го року.

Перша леді сама вестиме виборчу кампанію у 8-ох стейтах

Вашинґтон. — Пані Линдон Б. Джансон 6-го жовтня почне свою виборчу кампанію, яка триватиме 4 дні, і під час якої перша леді об'їде 8 стейтів, зробивши залізницею 1,-700 миль. З пані Джансон поїдуть її дві доні — Линда і Люсі. 1960-го року вони їздили разом із тодішнім кандидатом на віце-президента Линдоном Б. Джансоном і затримувалися з ним в 60-ох місцях. Цього року перша леді має промовляти в таких місцевостях: Александрії, Фредеріксбурґу, Річмонді і Норфолку у Вірджінії; Ролі і Шарлотті — Північна Каролайна; Колюмбії і Чарлезтоні — Південна Каролайна; Севенна і Волдоста — Джорджія; Веллеґесі і Пенсеколя — Флорида; Мобіле — Алабама і Білонсі — Міссіссіпі. П-і Джансон народилася в Алабамі, вихована вона в Луїзіяні коло кордонів Тексасу, має багато знайових і рідних в Південних стейтах. Поїзд матиме 10 возів, і з нього пані Джансон деколи виходитиме, щоб промовляти в деяких містах. Секретарка пані Джансон — Елізабет Карпентер виявила, що деякі губернатори з південних стейтів просили першу леді, щоб відвідала їхні стейти. Президент не зможе тоді бути зі своєю дружиною, бо має багато праці деінде.

„Овації українським артистам"

Під таким заголовком надруковане в „Радянській Україні" з 29 серпня повідомлення з Югославії про заключний, вже 30-ий, концерт солістів Київської опери, які перебувають у тій країні один місяць. „Ми часто буваємо за кордоном („за рубежем" — в оригіналі), — сказав артист Сергій Козак, — але, мабуть, ніде нас не зустрічали так сердечно й тепло, як у Югославії".

Африканські держави стараються завести мир в Конґо

Найробі, Кенія. — 9-тичленна Комісія для замирення в Конґо, обрана на недавньому з'їзді міністрів закордонних справ всіх африканських держав, перевела триденні наради в столиці Кенії з участю конґолійського прем'єра Мойсе Чомбе та рішитам на місці переговорити з комунофільськими повстанцями. Водночас та Комісія, головою якої є прем'єр Кенії Йомо Кеніятта, має переговорити з урядами колишнього французького Конґа та Бурунді, що їх Мойсе Чомбе виразно оскаржив в активному підтримуванні конґолійських повстанців. Преса й радіо в державі Кенії злегковажили перебування в їх столиці Мойсе Чомбе, але той останній все ж заявив готовість льояльно співпрацювати з тією африканською Комісією. Її членами є Етіопія, Ґана, Ніґерія, Ґвінея, Камерун, Об'єднана Арабська Республіка, Горішня Вольта, Тунісія і Сомалія. Мойсе Чомбе є проти того, щоб повстанців, що їх він називає просто бандитами, трактувати нарівні з центральним леґальним урядом Конґа, і тому відмовився безпосередньо стрінутись з їх провідниками. Але він не противиться посередницькій акції африканських держав.

ТАРЗАН, ч. 5314. Адам Стовн крутить!

COINCIDENCE
STONE SPOKE CAUTIOUSLY TO RYAN. "IT'S ONLY THAT I'M HERE--"
"I WAS TAKEN SICK WHILE HUNTING IN THE BUSH, AND JUST MANAGED TO FIND THE WATERS FARM--"
"HERE I COLLAPSED AND MIGHT HAVE DIED-- EXCEPT FOR THE FACT THAT I HAD A WONDERFUL NURSE!" 8-16-5314

Стовн обережно промовив до Раєна. — Це тільки припадок, що я тут...

— Я занедужав, полюючи в чагарнику, і так вдалося мені знайти фарму Вотерса...

—Тут я зімлів і малощо не вмер... Якби я не був мав чудову медичну сестру!